

รายงานการวิเคราะห์ฐานะทางการคลัง
ประจำปีงบประมาณ 2556

เทศบาลนครลำปาง

Lampang City Municipality

บทสรุปผู้บริหาร

ปีงบประมาณ 2556 เทศบาลมีรายได้ 688.16 ล้านบาท รายจ่าย 571.18 ล้านบาท โดยมีดุลการคลังในงบประมาณเกินดุล 137.26 ล้านบาท เมื่อรวมกับดุลการคลังนอกงบประมาณซึ่งขาดดุล 20.29 ล้านบาท ทำให้เกินดุลการคลัง รวมทั้งสิ้น 116.97 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 20.48 ของรายจ่ายทั้งหมด โดยมีประเด็นสำคัญและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

ประเด็นสำคัญ

- ด้านรายได้ รายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บแล้วจัดสรรให้ จำนวน 266.06 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 17.83 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 38.66 ของรายได้ทั้งหมด โดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สำหรับรายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บแล้วจัดสรรให้เพิ่มขึ้น ประกอบด้วย ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีธุรกิจเฉพาะ ซึ่งสะท้อนความเจริญทางสังคมและเศรษฐกิจในจังหวัดลำปาง ส่งผลให้เทศบาลได้รับการจัดสรรตามแหล่งกำเนิดภาษีรายจังหวัด และในแต่ละจังหวัดจัดสรรให้เทศบาลตามสัดส่วนประชากร ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมที่ดิน ซึ่งกฎหมายกำหนดให้กรมที่ดินจัดเก็บ โดยอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายที่ดินและกฎหมายว่าด้วยอาคารชุด จัดเก็บจากประชาชนในท้องถิ่นที่ทำธุรกรรมอสังหาริมทรัพย์ และให้ส่งมอบเงินรายได้ทั้งหมดแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งของทรัพย์สินนั้น ซึ่งสามารถจัดเก็บได้สูงกว่าเป้าหมาย อีกทั้ง การดำเนินนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องของรัฐบาล และมาตรการปรับเพิ่มอัตราภาษีสุรา

- ด้านรายจ่าย เทศบาลมีรายจ่ายประจำ จำนวน 352.93 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 83.44 ของรายจ่ายตามงบประมาณ โดยจะเห็นว่ารายจ่ายประจำของเทศบาลอยู่ในระดับที่สูง เนื่องจากได้นำรายจ่ายประจำที่ใช้ในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมด้านการพัฒนาองค์กร ด้านการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต อันเป็นภารกิจหน้าที่หลักของเทศบาลที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย จำนวน 101.15 ล้านบาท มารวมคำนวณด้วย ดังนั้นเทศบาลจึงมีรายจ่ายประจำในส่วนที่เป็นเงินเดือน ค่าจ้าง (รวมเงินเดือนครู และค่าจ้างประจำของโรงเรียนในสังกัด) ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการบริหารงานของเทศบาล จำนวน 251.78 ล้านบาท

- ด้านหนี้สินและภาระหนี้ ณ สิ้นปีงบประมาณ 2556 เทศบาลมียอดหนี้สินคงค้าง จำนวน 81.41 ล้านบาท ซึ่งเป็นหนี้เงินกู้ ก.ส.ท. จำนวน 78.08 ล้านบาท และเงินกู้กองทุนพัฒนาเมือง จำนวน 3.33 ล้านบาท ทั้งนี้ เทศบาลมีภาระหนี้สิน จำนวน 1.86 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.44 ของรายจ่ายตามงบประมาณ เมื่อคาดการณ์ในปีงบประมาณ 2557 เทศบาลมีภาระหนี้สินเพิ่มขึ้น เนื่องจากต้องเริ่มชำระหนี้เงินต้นและดอกเบี้ยให้แก่ ก.ส.ท. ในโครงการก่อสร้างตลาดสดเทศบาล 1 (ตลาดหลักเมืองใหม่) เป็นการจ่ายชำระปีแรก จำนวน 7.90 ล้านบาท ดังนั้น ภาระหนี้สินของเทศบาล ในปีงบประมาณ 2557 มีจำนวนทั้งสิ้น 9.48 ล้านบาท

- เทศบาลมียอดเงินสะสมรวม (ไม่รวมทุนสำรอง) จำนวน 348.91 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณที่ผ่านมา จำนวน 68.15 ล้านบาท มีอัตราการเพิ่มขึ้นร้อยละ 24.27 เป็นเงินฝาก ก.ส.ท. จำนวน 84.82 ล้านบาท เมื่อหักภาระผูกพันและการกันสำรองแล้ว จะเหลือเงินสะสมที่สามารถจ่ายได้ ณ วันที่ 30 กันยายน 2556 จำนวน 246.15 ล้านบาท

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- เทศบาลควรแสวงหาแหล่งรายได้ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น ควรมีการทบทวนเทศบัญญัติเกี่ยวกับจัดเก็บค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต อาจมีการปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมให้มีความสอดคล้องกับต้นทุนของการให้บริการ เพื่อเพิ่มสัดส่วนของรายได้ที่จัดเก็บเองให้สูงขึ้น โดยในส่วนของรายได้จากภาษีควรมีการประชาสัมพันธ์เชิงรุก ควรเพิ่มช่องทางการยื่นแบบแสดงรายการภาษี การให้บริการชำระภาษีผ่านธนาคารอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเครือข่ายในการขอความร่วมมือ และการให้ความร่วมมือเมื่อได้รับการร้องขอจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการพัฒนาเพิ่มศักยภาพในการจัดเก็บรายได้ให้มีประสิทธิภาพ มีการติดตามเร่งรัดการจัดเก็บภาษีอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ในส่วนของค่าธรรมเนียม ควรมีการออกสำรวจภาคสนาม เพื่อให้ได้ผู้ชำระค่าธรรมเนียมครอบคลุมและทั่วถึง
- เทศบาลควรให้การสนับสนุนการลงทุนของภาคเอกชน โดยอำนวยความสะดวกทั้งในเรื่องของการดำเนินการตามกฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ การบริการด้านสาธารณูปโภค การให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนการเพิ่มเครือข่ายและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ประกอบการ เช่น การเชิญให้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมของเทศบาล การรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะ เป็นต้น รวมถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการให้ความร่วมมือชำระภาษี ค่าธรรมเนียม ฯลฯ ซึ่งเป็นผลทำให้เทศบาลมีรายได้จากภาษีเพิ่มมากขึ้น
- เทศบาลควรปรับลดรายจ่ายประจำที่ไม่มีความจำเป็นต้องจ่าย โดยพิจารณาจากสถิติข้อมูลการใช้จ่ายงบประมาณ ตลอดจนควรรณรงค์ให้บุคลากรมีการใช้วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้โดยประหยัดตามความจำเป็นอย่างเต็มประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ควรให้ความสำคัญกับโครงการที่ดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเป็นลำดับแรก โครงการที่สามารถเสริมสร้างเพิ่มพูนรายได้ให้กับประชาชน โครงการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร และการให้บริการของเทศบาล โดยคำนึงถึงความคุ้มค่า ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ภายใต้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	ก
สถานการณ์ด้านรายได้	1
สถานการณ์ด้านรายจ่าย	8
ดุลการคลัง	11
หนี้สินและภาระหนี้	12
เงินสะสม	14
ความเห็นและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	15

สารบัญตาราง

			หน้า
ตารางที่	1	โครงสร้างรายได้ของเทศบาล	1
ตารางที่	2	โครงสร้างรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง	2
ตารางที่	3	โครงสร้างรายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บให้หรือแบ่งให้	3
ตารางที่	4	รายได้จากเงินอุดหนุนทั่วไป	5
ตารางที่	5	ตัวชี้วัดโครงสร้างของรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง	6
ตารางที่	6	โครงสร้างรายจ่ายในภาพรวม	8
ตารางที่	7	เปรียบเทียบสัดส่วนรายจ่าย	9
ตารางที่	8	สัดส่วนรายจ่ายตามงบรายจ่ายต่อรายจ่ายจริง (ไม่รวมรายจ่ายพิเศษ)	9
ตารางที่	9	สัดส่วนรายจ่ายตามแผนงานต่อรายจ่ายจริง (ไม่รวมรายจ่ายพิเศษ)	10
ตารางที่	10	ดุลการคลัง	11
ตารางที่	11	หนี้สินและภาระหนี้	12
ตารางที่	12	รายการหนี้สินและภาระหนี้	13
ตารางที่	13	เงินสะสม	14

สารบัญภาพ

		หน้า
แผนภาพที่ 1	รายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง	2
แผนภาพที่ 2	รายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บแล้วจัดสรรให้เทศบาล	4
แผนภาพที่ 3	รายได้จากเงินอุดหนุนทั่วไป	5

เทศบาลนครลำปาง
บทวิเคราะห์ฐานะทางการคลัง ประจำปีงบประมาณ 2556

1. สถานการณ์ด้านรายได้

ในปีงบประมาณ 2556 เทศบาลมีรายได้จริงรวมทั้งสิ้น จำนวน 688.16 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว จำนวน 122.50 ล้านบาท มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา คิดเป็นร้อยละ 21.66 (ตารางที่ 1) ประกอบด้วย

- รายได้ที่จัดเก็บเอง จำนวน 128.62 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 39.60 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 18.69 ของรายได้ทั้งหมด รายได้หลัก คือ ภาษีท้องถิ่นที่เก็บจากฐานทรัพย์สินซึ่งตั้งอยู่ในเขตเทศบาล และค่าบริการที่เก็บจากผู้ได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะที่เทศบาลจัดให้มีขึ้น ทั้งนี้ รายได้เพิ่มขึ้นเนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจในอัตราที่สูงขึ้นของจังหวัดลำปาง ที่มีการลงทุนของภาคเอกชนขยายตัวในระดับสูงเป็นปัจจัยสนับสนุนการจัดเก็บภาษี สอดรับกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของรัฐบาล

- รายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บแล้วจัดสรรให้ จำนวน 266.06 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 17.83 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 38.66 ของรายได้ทั้งหมด โดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สำหรับรายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บแล้วจัดสรรให้เพิ่มขึ้น ประกอบด้วย ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีธุรกิจเฉพาะ ซึ่งสะท้อนความเจริญทางสังคมและเศรษฐกิจในจังหวัดลำปาง ส่งผลให้เทศบาลได้รับการจัดสรรตามแหล่งกำเนิดภาษีรายจังหวัด และในแต่ละจังหวัดจัดสรรให้เทศบาลตามสัดส่วนประชากร ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมที่ดิน ซึ่งกฎหมายกำหนดให้กรมที่ดินจัดเก็บ โดยอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายที่ดินและกฎหมายว่าด้วยอาคารชุด จัดเก็บจากประชาชนในท้องถิ่นที่ทำการกรรมอสังหาริมทรัพย์ และให้ส่งมอบเงินรายได้ทั้งหมดแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งของทรัพย์สินนั้น ซึ่งสามารถจัดเก็บได้สูงกว่าเป้าหมาย อีกทั้ง การดำเนินนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องของรัฐบาล และมาตรการปรับเพิ่มอัตราภาษีสุรา

- รายได้ที่รัฐบาลอุดหนุนให้เทศบาล จำนวน 293.48 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 18.48 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 42.65 ของรายได้ทั้งหมด ทั้งนี้ เนื่องจกนโยบายของรัฐบาลในการกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขและวิธีการจัดสรรเป็นไปตามประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจ ซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถของรัฐบาลในการจัดเก็บรายได้ และภาวะเศรษฐกิจของประเทศด้วย

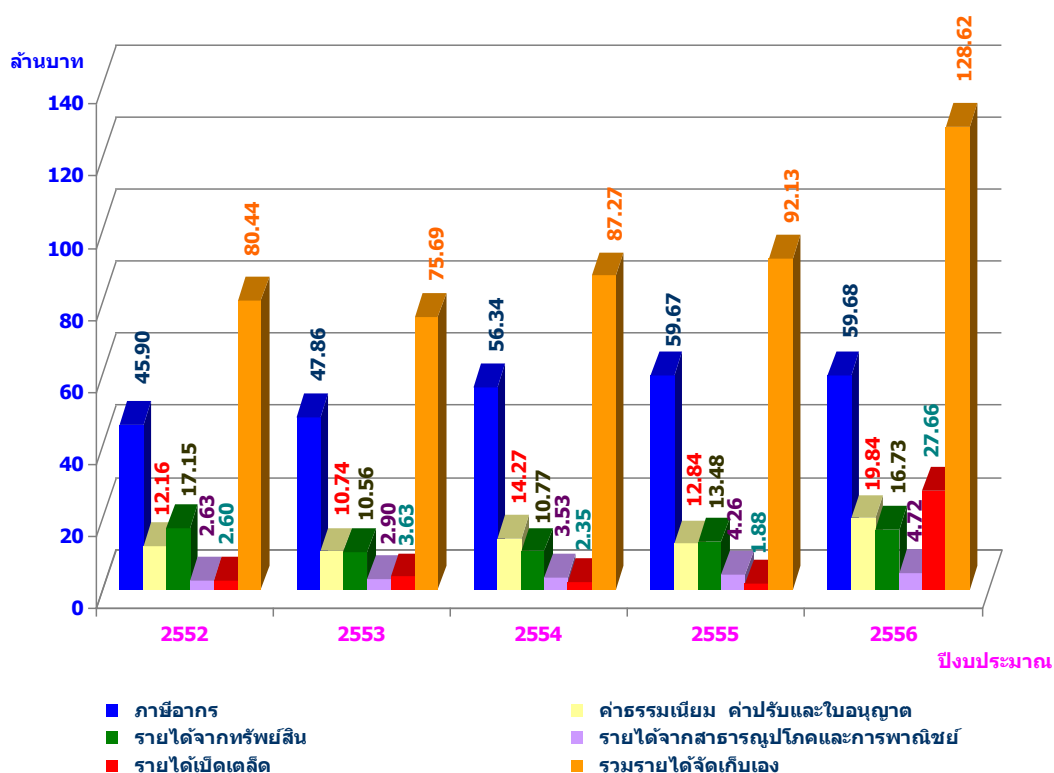
ตารางที่ 1 โครงสร้างรายได้ของเทศบาล

ประเภทรายได้	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555	ปี 2556
1. รายได้ที่จัดเก็บเอง (บาท)	80,439,567.76	75,692,024.09	87,268,177.11	92,134,293.91	128,615,757.29
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	4.34	-5.90	15.29	5.58	39.60
สัดส่วนต่อรายรับทั้งหมด (ร้อยละ)	18.49	15.70	16.23	16.29	18.69
2. รายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บแล้วจัดสรรให้องค์ปกครองส่วนท้องถิ่น (บาท)	154,682,616.39	206,689,019.15	219,332,572.50	225,803,964.05	266,056,837.18
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	-2.13	33.62	6.12	2.95	17.83
สัดส่วนต่อรายรับทั้งหมด (ร้อยละ)	35.56	42.87	40.80	39.92	38.66
3. รายได้ที่รัฐบาลอุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (บาท)	199,823,180.95	199,792,605.45	230,998,250.86	247,713,303.53	293,483,615.78
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	8.14	-0.02	15.62	7.24	18.48
สัดส่วนต่อรายรับทั้งหมด (ร้อยละ)	45.94	41.44	42.97	43.79	42.65
4. รวมรายได้ทั้งหมด (บาท)	434,945,365.10	482,173,648.69	537,599,000.47	565,651,561.49	688,156,210.25
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	3.58	10.86	11.49	5.22	21.66

ตารางที่ 2 โครงสร้างรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง

หมวดรายได้	ปี 2552 (บาท)	ปี 2553 (บาท)	ปี 2554 (บาท)	ปี 2555 (บาท)	ปี 2556 (บาท)
ภาษีอากร	45,897,718.67	47,856,147.58	56,340,555.60	59,668,880.12	59,675,032.82
ค่าธรรมเนียมค่าปรับ และใบอนุญาต	12,160,795.18	10,735,757.84	14,274,815.87	12,841,637.78	19,837,291.21
รายได้จากทรัพย์สิน	17,150,146.15	10,564,531.72	10,770,930.86	13,483,765.00	16,725,192.93
รายได้จากสาธารณูปโภค และการพาณิชย์	2,628,096.05	2,903,548.95	3,532,292.44	4,264,883.97	4,718,635.65
รายได้เบ็ดเตล็ด	2,602,811.71	3,632,038.00	2,349,582.34	1,875,127.04	27,659,604.68
รวมรายได้จัดเก็บเอง	80,439,567.76	75,692,024.09	87,268,177.11	92,134,293.91	128,615,757.29

แผนภาพที่ 1 รายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง

รายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง ภาพรวมมีรายได้เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาทุกหมวดรายได้ รวมจำนวน 36.49 ล้านบาท (ตารางที่ 2 และแผนภาพที่ 1) แยกเป็น หมวดภาษีอากร มีรายได้เพิ่มขึ้นจากภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ และภาษีป้าย เนื่องจากมีการพัฒนาขีดความสามารถและเพิ่มระดับความพยายามในการจัดเก็บ ภาษีอย่างต่อเนื่อง และเพิ่มประสิทธิภาพในการปรับปรุงระบบแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน การติดตามเร่งรัด ภาษีอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง รวมถึงการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัดลำปางในอัตราที่สูงขึ้น ส่งผลและ สนับสนุนให้สามารถจัดเก็บได้มากขึ้น

หมวดค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต มีรายได้เพิ่มขึ้นจากค่าธรรมเนียมเก็บขนขยะมูลฝอย เนื่องจากในปีงบประมาณ 2556 เทศบาลนครลำปางได้เริ่มเป็นผู้ดำเนินการจัดเก็บค่าธรรมเนียมเอง อีกทั้ง ยังมีรายได้เพิ่มขึ้นจากค่าธรรมเนียมปิด โปรง ติดตั้งแผ่นประกาศหรือแผ่นปลิวเพื่อการโฆษณา ที่เทศบาลได้รับเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา อันเนื่องมาจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัดลำปาง ส่งผลให้ภาคธุรกิจเอกชนเกิดการแข่งขันกันในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะในด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ซึ่งสามารถมองเห็นได้จากการติดตั้งแผ่นประกาศหรือแผ่นปลิวเพื่อการโฆษณาที่เกิดขึ้นจำนวนมากในเขตเทศบาลนครลำปาง รวมถึงได้รับเพิ่มขึ้นจากรายได้ประเภทค่าปรับการผิดสัญญาสาเหตุเนื่องจากเทศบาลนครลำปางได้รับค่าปรับการผิดสัญญาจากสัญญาซื้อขายโปรแกรมระบบสารสนเทศ สัญญาจ้างทำงานเก็บขนขยะมูลฝอย เป็นต้น

หมวดรายได้จากทรัพย์สิน มีรายได้เพิ่มขึ้นจากดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร เนื่องจากเทศบาลมีการบริหารโดยมุ่งเน้นสถาบันการเงินที่ให้ผลตอบแทนระยะสั้น 3 - 6 เดือน ในอัตราดอกเบี้ยที่สูงขึ้น

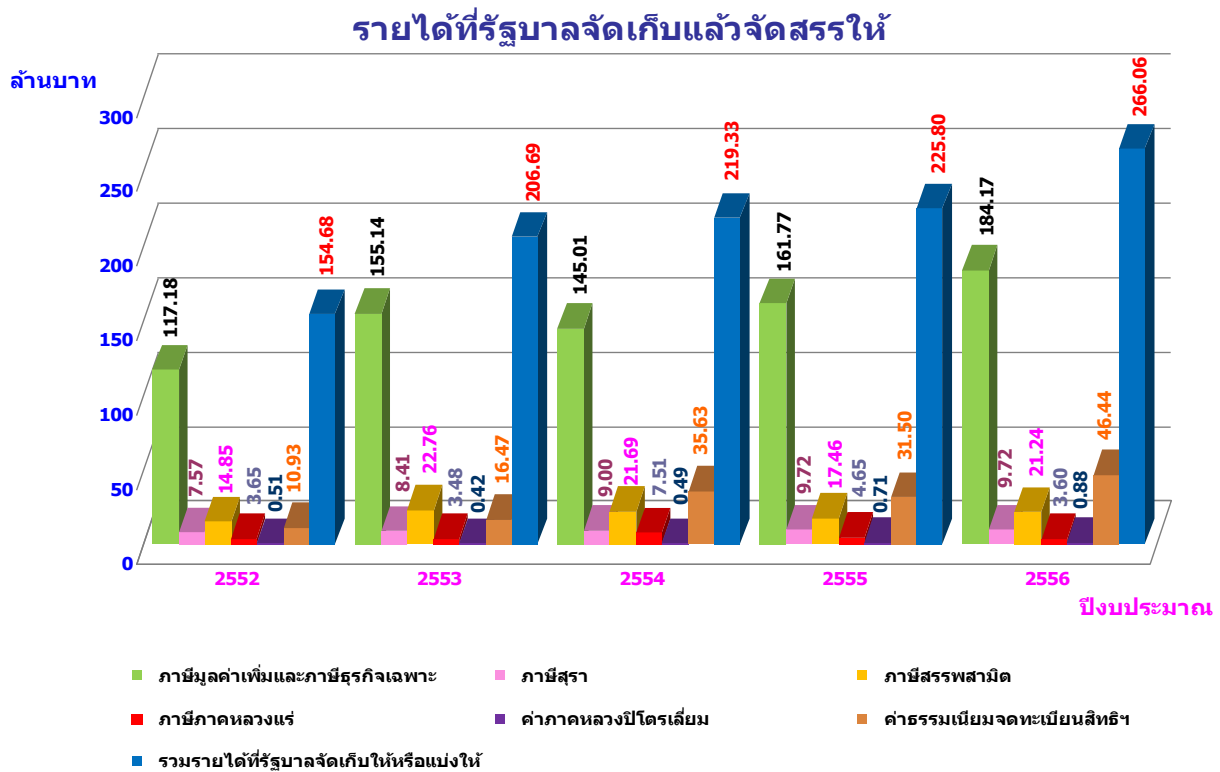
หมวดรายได้จากสาธารณูปโภคและการพาณิชย์ มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี เนื่องจากมีประชาชนมาใช้บริการสถานธนาถนุบาลของเทศบาลนครลำปางเป็นจำนวนมาก เทศบาลฯ จึงได้ดำเนินการจัดหาเงินทุนหมุนเวียนเพิ่มขึ้น เพื่อให้มีสภาพคล่องในการให้บริการประชาชน อันเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนแก่ประชาชนได้ในระดับหนึ่ง และทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นต่อสถานธนาถนุบาลของเทศบาลนครลำปางอีกด้วย

และในหมวดรายได้เบ็ดเตล็ด มีอัตราการเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา สูงถึงร้อยละ 1,375.08 ซึ่งได้รับจากประเภทรายได้เบ็ดเตล็ดอื่น ๆ จำนวนทั้งสิ้น 26.86 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา จำนวน 26.05 ล้านบาท อันเนื่องมาจากการเปิดตลาดเทศบาล 1 (ตลาดหลักเมือง) ไปเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2555 โดยมีผู้มาทำสัญญาเช่า จำนวน 375 สัญญา ทำให้ในปีงบประมาณ 2556 เทศบาลได้รับรายได้ประโยชน์ตอบแทนขั้นต่ำจากการจัดหาประโยชน์ในทรัพย์สินเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

ตารางที่ 3 โครงสร้างรายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บให้หรือแบ่งให้

ประเภท	ปี 2552 (บาท)	ปี 2553 (บาท)	ปี 2554 (บาท)	ปี 2555 (บาท)	ปี 2556 (บาท)
ภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะ	117,181,955.71	155,138,633.93	145,006,208.18	161,767,420.95	184,173,460.11
ภาษีสุรา	7,572,330.88	8,405,368.48	8,998,269.37	9,717,842.59	9,716,687.05
ภาษีสรรพสามิต	14,850,049.64	22,764,786.24	21,688,594.28	17,462,723.36	21,243,186.80
ภาษีภาคหลวงแร่	3,646,844.06	3,483,702.19	7,512,542.35	4,648,315.20	3,601,733.08
ค่าภาคหลวงปิโตรเลียม	506,178.05	423,631.05	494,267.83	710,694.10	878,867.43
ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิฯ	10,925,258.05	16,472,897.26	35,632,690.49	31,496,967.85	46,442,902.71
รวมรายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บให้หรือแบ่งให้	154,682,616.39	206,689,019.15	219,332,572.50	225,803,964.05	266,056,837.18

แผนภาพที่ 2 รายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บแล้วจัดสรรให้เทศบาล

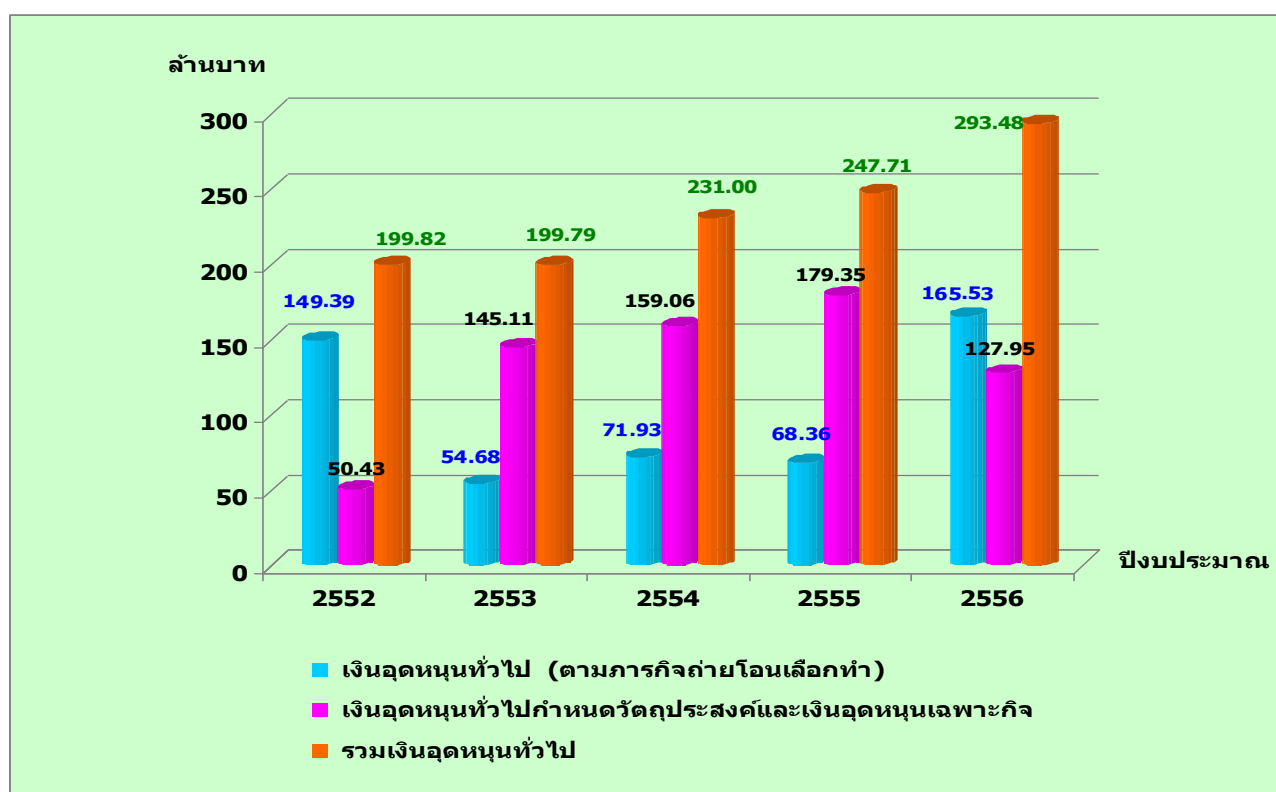

รายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บแล้วจัดสรรให้เทศบาล ภาพรวมเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา คิดเป็นร้อยละ 17.83 ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ 2556 ได้รับจัดสรรจำนวน 266.06 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2555 จำนวน 40.25 ล้านบาท โดยมีปัจจัยบวกที่ส่งผลต่อการจัดเก็บรายได้ของรัฐบาล ได้แก่ การที่รัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้สุทธิสูงกว่าเป้าหมาย สืบเนื่องมาจากผลประกอบการในภาคธุรกิจ อาทิเช่น ภาษีมูลค่าเพิ่มและธุรกิจเฉพาะ รัฐบาลจัดเก็บได้สูงกว่าเป้าหมายจากภาษีที่เก็บจากการทำธุรกรรมอสังหาริมทรัพย์ ภาษีสรรพสามิต รัฐบาลจัดเก็บได้สูงกว่าเป้าหมายจากโครงการรถยนต์คันแรก รวมถึงการเพิ่มอัตราภาษีสรรพสามิต ยาสูบ ภาษีเบียร์ ทำให้รัฐบาลจัดเก็บได้สูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ เทศบาลจึงมีรายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บแล้วจัดสรรให้เทศบาลเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ จากตารางที่ 3 และแผนภาพที่ 2 พบว่าการจัดสรรรายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บแล้วจัดสรรให้เทศบาล ขึ้นอยู่กับการบริโภคและนโยบายของแต่ละรัฐบาลเป็นสำคัญ ซึ่งจะส่งผลต่อภาวะเศรษฐกิจของประเทศ เมื่อรัฐบาลสามารถจัดเก็บได้มากก็จัดสรรให้เทศบาลเพิ่มขึ้น หากจัดเก็บได้น้อยก็จัดสรรให้เทศบาลลดลงไปด้วยเช่นกัน โดยจะเห็นได้จากรายได้แต่ละประเภท บางปีก็ได้รับจัดสรรเพิ่มขึ้น บางปีก็ได้รับจัดสรรลดลง ไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน ส่งผลให้การประมาณการรายได้ของเทศบาลกระทำได้ลำบาก แต่เมื่อมองในภาพรวมแล้ว รายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บแล้วจัดสรรให้เทศบาลมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 4 รายได้จากเงินอุดหนุนทั่วไป

ประเภท	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555	ปี 2556
1. เงินอุดหนุนทั่วไป (ตามภารกิจถ่ายโอนเลือกทำ) (บาท)	149,392,512.76	54,682,585.00	71,933,944.00	68,360,849.00	165,533,811.00
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	-10.67	-63.40	31.55	-4.97	142.15
2. เงินอุดหนุนทั่วไปกำหนดวัตถุประสงค์ และเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ (บาท)	50,430,668.19	145,110,020.45	159,064,306.86	179,352,454.53	127,949,804.78
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	187.61	187.74	9.62	12.75	-28.66
รวมเงินอุดหนุนทั่วไป (บาท)	199,823,180.95	199,792,605.45	230,998,250.86	247,713,303.53	293,483,615.78
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	8.14	-0.02	15.62	7.24	18.48

แผนภาพที่ 3 รายได้จากเงินอุดหนุนทั่วไป

ภาพรวมรายได้จากเงินอุดหนุนทั่วไป (ตารางที่ 4 และแผนภาพที่ 3) จะเห็นได้ว่าเทศบาลนครลำปาง ได้รับจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปจากรัฐบาลเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณที่ผ่านมา จำนวน 45.77 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 18.48 โดยได้รับจัดสรรเพิ่มขึ้นจากเงินอุดหนุนทั่วไปที่จัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องใช้จ่ายเงินเพิ่ม การครองชีพให้แก่ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น และลูกจ้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่เดือนมกราคม - เดือนกันยายน 2555 ตามผลการสำรวจของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยเทศบาลนครลำปางได้รับการจัดสรร จำนวน 11.98 ล้านบาท รวมถึงเงินเดือนครูและค่าจ้างประจำที่เพิ่มขึ้นประจำปี อีกทั้ง เทศบาลยังได้รับการจัดสรร เงินอุดหนุนทั่วไปที่กำหนดวัตถุประสงค์จากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เช่น ค่าครุภัณฑ์ห้องปฏิบัติการทางภาษา ค่าคอมพิวเตอร์พกพาเพื่อการศึกษา ค่าก่อสร้างอาคารเรียนอาคารเรียนประกอบ เป็นต้น

และเมื่อวิเคราะห์ในรายละเอียดของเงินอุดหนุนแต่ละประเภทแล้ว จะพบว่าในแต่ละปีคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไป เพื่อสนับสนุนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งเห็นการเปลี่ยนแปลงได้อย่างชัดเจนเมื่อนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกันระหว่าง รายได้จากเงินอุดหนุนทั่วไป (ตามภารกิจถ่ายโอนเลือกทำ) และเงินอุดหนุนทั่วไปกำหนดวัตถุประสงค์และเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ปรากฏว่า เมื่อเงินอุดหนุนทั่วไปประเภทใด ได้รับการจัดสรรเพิ่มขึ้น อีกประเภทก็จะได้รับการจัดสรรลดน้อยลงไป ตัวแปรสำคัญ คือ การตั้งงบประมาณรองรับเงินอุดหนุนทั่วไป รายการเงินอุดหนุนสำหรับสนับสนุนการจัดการศึกษา (เงินเดือนครู และค่าจ้างประจำ) ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ 2552 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำรายการดังกล่าวมาตั้งเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปี ต่อมาในปีงบประมาณ 2553 - 2555 ไม่ต้องนำมาตั้งเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยจะจัดสรรให้ในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไปกำหนดวัตถุประสงค์และเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ สำหรับปีงบประมาณ 2556 ก็ให้นำกลับมาตั้งเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปีอีกครั้งหนึ่ง จึงเห็นได้ว่ามีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับนโยบายการขึ้นค่าแรงขั้นต่ำของรัฐบาล ทำให้เกิดผลกระทบกับการคำนวณและตั้งจ่ายงบประมาณที่ได้กำหนดให้จ่ายเป็นเงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าจ้างชั่วคราว และเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นของข้าราชการหรือพนักงานท้องถิ่น ลูกจ้าง และพนักงานจ้าง โดยคำนวณและตั้งจ่ายให้ครบทั้ง 12 เดือน หรือ 1 ปี โดยมีให้สูงกว่าร้อยละ 40 ของเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี ดังนั้น แนวทางหนังสือสั่งการ ในปีงบประมาณ 2556 จึงให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเงินอุดหนุนสำหรับสนับสนุนการจัดการศึกษา (เงินเดือนครู และค่าจ้างประจำ) กลับมาตั้งเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปีอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้มียอดรวมงบประมาณรายจ่ายที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ร้อยละของค่าใช้จ่ายในการบริหารบุคลากรลดลง ทั้งนี้ ในการตั้งงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ 2556 ของเทศบาลนครลำปาง มีค่าใช้จ่ายในการบริหารบุคลากร (ที่ตั้งจ่ายจากรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนทุกประเภท) คิดเป็นร้อยละ 29.37

ตารางที่ 5 ตัวชี้วัดโครงสร้างของรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง

สัดส่วนรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเองต่อรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บ

ประเภท	ปี 2552 (ร้อยละ)	ปี 2553 (ร้อยละ)	ปี 2554 (ร้อยละ)	ปี 2555 (ร้อยละ)	ปี 2556 (ร้อยละ)
รายได้จากภาษีอากร ต่อรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บ	57.06	63.22	64.56	64.76	46.40
รายได้จากค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต ต่อรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บ	15.12	14.18	16.36	13.94	15.42
รายได้จากทรัพย์สิน ต่อรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บ	21.32	13.96	12.34	14.63	13.00
รายได้จากสาธารณูปโภคและการพาณิชย์ ต่อรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บ	3.27	3.84	4.05	4.63	3.67
รายได้เบ็ดเตล็ด ต่อรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บ	3.23	4.80	2.69	2.04	21.51
รายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

จากตารางที่ 5 ตัวชี้วัดโครงสร้างของรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง พบว่าสัดส่วนรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง ที่มีอัตราร้อยละสูงสุด ได้แก่ รายได้จากภาษีอากร เนื่องจากมีการพัฒนาขีดความสามารถและเพิ่มระดับความพยายามในการจัดเก็บรายได้อย่างต่อเนื่องเชิงประจักษ์ ประกอบกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจในอัตราที่สูงขึ้นของจังหวัดลำปาง ที่มีการลงทุนของภาคเอกชนขยายตัวในระดับสูงเป็นปัจจัยสนับสนุนการจัดเก็บภาษี และมีการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนทรัพย์สินถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน

รองลงมา ได้แก่ รายได้เบ็ดเตล็ด มีสัดส่วนร้อยละ 21.51 รายได้จากค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต ร้อยละ 15.42 รายได้จากทรัพย์สิน ร้อยละ 13.00 และรายได้จากสาธารณูปโภคและการพาณิชย์ ร้อยละ 3.67 ต่อรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเองตามลำดับ โดยรายได้เบ็ดเตล็ดเป็นรายได้ที่มีสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่ามีสัดส่วนเพิ่มขึ้นสูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา อันเนื่องมาจากในปีงบประมาณ 2556 เทศบาลได้ทำการเปิดตลาดเทศบาล 1 (ตลาดหลักเมือง) ทำให้มีรายได้ประโยชน์ตอบแทนขั้นต่ำ จากการจัดหา ประโยชน์ในทรัพย์สินจำนวนมาก

2. สถานการณ์ด้านรายจ่าย

ในปีงบประมาณ 2556 เทศบาลมีรายจ่ายทั้งสิ้น จำนวน 571.18 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา จำนวน 26.62 ล้านบาท เมื่อเปรียบเทียบกับรายจ่ายทั้งหมดในปีที่ผ่านมา พบว่ามีอัตราการเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.89 ทั้งนี้ รายจ่ายของเทศบาล แยกเป็น รายจ่ายตามงบประมาณ จำนวน 422.94 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 74.05 และรายจ่ายพิเศษ จำนวน 148.24 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 25.95 หรือมากกว่าหนึ่งในสี่ของรายจ่ายทั้งหมด หากพิจารณาเฉพาะรายจ่ายตามงบประมาณ แยกเป็น รายจ่ายประจำ จำนวน 352.93 ล้านบาท รายจ่ายเพื่อการลงทุน จำนวน 47.64 ล้านบาท และรายจ่ายงบกลาง จำนวน 22.37 ล้านบาท ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนรายจ่ายตามงบประมาณของเทศบาล ปรากฏว่ารายจ่ายประจำของเทศบาลอยู่ในระดับที่สูงถึงร้อยละ 83.44 รองลงมา คือ รายจ่ายเพื่อการลงทุน ร้อยละ 11.27 และรายจ่ายงบกลาง ร้อยละ 5.29 ตามลำดับ (ตารางที่ 6 และตารางที่ 7)

ตารางที่ 6 โครงสร้างรายจ่ายในภาพรวม

รายการ	ปี 2552 (บาท)	ปี 2553 (บาท)	ปี 2554 (บาท)	ปี 2555 (บาท)	ปี 2556 (บาท)
1. รายจ่ายตามงบประมาณ	359,954,050.99	280,409,316.69	308,550,964.20	328,920,707.89	422,943,977.19
อัตราการใช้เปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	-0.42	-22.10	10.04	6.60	28.59
1.1 งบกลาง	15,258,503.56	19,748,878.02	17,872,795.66	15,360,187.38	22,371,995.44
1.2 รายจ่ายประจำ	323,588,761.74	250,599,330.77	257,516,962.77	270,494,218.65	352,927,000.49
1.3 รายจ่ายเพื่อการลงทุน	21,106,785.69	10,061,107.90	33,161,205.77	43,066,301.86	47,644,981.26
2. รายจ่ายพิเศษ	128,853,009.32	165,027,264.53	184,349,095.17	215,639,871.97	148,237,884.91
อัตราการใช้เปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	25.16	28.07	11.71	16.97	-31.26
2.1 รายจ่ายเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ และเงินอุดหนุนที่กำหนด วัตถุประสงค์	49,802,893.55	145,116,850.45	159,064,306.86	179,352,454.53	127,949,804.78
2.1.1 งบกลาง	0.00	38,209,049.79	71,709,728.86	84,320,078.38	100,009,359.28
2.1.2 รายจ่ายประจำ	35,346,943.55	85,004,116.66	84,746,796.64	95,032,376.15	24,782,515.50
2.1.3 รายจ่ายเพื่อการลงทุน	14,455,950.00	21,903,684.00	2,602,781.36	0.00	3,157,930.00
2.2 รายจ่ายจากเงินสะสม	79,050,115.77	19,910,414.08	25,284,788.31	36,287,417.44	20,288,080.13
รายจ่ายทั้งหมด (ไม่รวมรายจ่ายจากเงินสะสม)	409,756,944.54	425,526,167.14	467,615,271.06	508,273,162.42	550,893,781.97
รายจ่ายทั้งหมด (รวมรายจ่ายจากเงินสะสม)	488,807,060.31	445,436,581.22	492,900,059.37	544,560,579.86	571,181,862.10
อัตราการใช้เปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	5.25	-8.87	10.66	10.48	4.89

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบสัดส่วนรายจ่าย

รายการ	ปี 2552 (ร้อยละ)	ปี 2553 (ร้อยละ)	ปี 2554 (ร้อยละ)	ปี 2555 (ร้อยละ)	ปี 2556 (ร้อยละ)
1. รายจ่ายตามงบประมาณ	73.64	62.95	62.60	60.40	74.05
1.1 งบกลาง	4.24	7.04	5.79	4.67	5.29
1.2 รายจ่ายประจำ	89.90	89.37	83.46	82.24	83.44
1.3 รายจ่ายเพื่อการลงทุน	5.86	3.59	10.75	13.09	11.27
2. รายจ่ายพิเศษ	26.36	37.05	37.40	39.60	25.95
2.1 รายจ่ายเงินอุดหนุนเฉพาะกิจและ เงินอุดหนุนที่กำหนดวัตถุประสงค์	38.65	87.93	86.28	83.17	86.31
2.1.2 งบกลาง	0.00	23.15	38.90	39.10	67.46
2.1.2 รายจ่ายประจำ	27.43	51.51	45.97	44.07	16.72
2.1.3 รายจ่ายเพื่อการลงทุน	11.22	13.27	1.41	0.00	2.13
2.2 รายจ่ายจากเงินสะสม	61.35	12.07	13.72	16.83	13.69

ตารางที่ 8 สัดส่วนรายจ่ายตามงบรายจ่ายต่อรายจ่ายจริง (ไม่รวมรายจ่ายพิเศษ)

ตัวชี้วัด	ปี 2552 (ร้อยละ)	ปี 2553 (ร้อยละ)	ปี 2554 (ร้อยละ)	ปี 2555 (ร้อยละ)	ปี 2556 (ร้อยละ)
รายจ่ายงบกลางต่อรายจ่ายจริง	4.24	7.04	5.79	4.67	5.29
รายจ่ายงบบุคลากรต่อรายจ่ายจริง	48.61	41.81	38.51	38.81	47.71
รายจ่ายงบดำเนินการต่อรายจ่ายจริง	35.66	40.13	40.29	39.73	32.52
รายจ่ายงบเงินอุดหนุนต่อรายจ่ายจริง	3.92	3.89	4.64	3.65	3.21
รายจ่ายงบรายจ่ายอื่นต่อรายจ่ายจริง	1.71	3.54	0.02	0.05	0.01
รายจ่ายงบลงทุนต่อรายจ่ายจริง	5.86	3.59	10.75	13.09	11.26

จากตารางที่ 8 สัดส่วนรายจ่ายตามงบรายจ่ายต่อรายจ่ายจริง (ไม่รวมรายจ่ายพิเศษ) พบว่าในปีงบประมาณ 2556 งบบุคลากรของเทศบาลมีรายจ่ายจริง คิดเป็นร้อยละ 47.71 โดยจะสังเกตได้ว่ามีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากงบบุคลากรในปีงบประมาณ 2556 ได้นำรายจ่ายเงินเดือนครู และค่าจ้างประจำ ของโรงเรียนในสังกัดมารวมคำนวณ ซึ่งถือปฏิบัติตามแนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ 2552 – 2553 และปีงบประมาณ 2556 งบบุคลากรมีสัดส่วนรายจ่ายสูงมากกว่าร้อยละ 40 จากสัดส่วนดังกล่าวจะเห็นได้ว่าไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 35 ประกอบกับประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น เรื่อง การจำแนกรายการค่าใช้จ่ายเงินเดือน ประโยชน์ตอบแทนอื่น และค่าจ้างของพนักงานส่วนท้องถิ่นและลูกจ้าง ลงวันที่ 26 กรกฎาคม 2544 กำหนดให้จ่ายเป็นเงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าจ้างชั่วคราว และเงินประโยชน์ตอบแทนอื่น ของข้าราชการหรือพนักงานท้องถิ่น ลูกจ้าง และพนักงานจ้าง โดยคำนวณและตั้งจ่ายให้ครบทั้ง 12 เดือน หรือ 1 ปี โดยมีให้สูงกว่าร้อยละ 40 ของเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี

จากสัดส่วนงบบุคลากรต่อรายจ่ายจริงที่ปรากฏข้างต้น เป็นการคำนวณโดยนำเอาค่าตอบแทนผู้บริหารฝ่ายการเมือง และค่าใช้จ่ายในหมวดค่าตอบแทนทั้งหมดมารวมคำนวณ อีกทั้ง ยังไม่ได้นำค่าใช้จ่ายบุคลากรบางประเภทซึ่งตั้งจ่ายอยู่ในงบกลางมารวมคำนวณด้วย ดังนั้น หากคำนวณตามหลักการตั้งงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารงานบุคลากร ตามรายการที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นฯ ดังกล่าวข้างต้น ค่าใช้จ่ายในการบริหารบุคลากรของเทศบาล ในปีงบประมาณ 2556 มียอดรวมทั้งสิ้น จำนวน 132,442,898.81 บาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 31.31 ของรายจ่ายจริง เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นฯ ที่ได้กำหนดไว้

ตารางที่ 9 สัดส่วนรายจ่ายตามแผนงานต่อรายจ่ายจริง (ไม่รวมรายจ่ายพิเศษ)

ตัวชี้วัดโครงสร้างรายจ่ายตามแผนงาน

ตัวชี้วัด	ปี 2552 (ร้อยละ)	ปี 2553 (ร้อยละ)	ปี 2554 (ร้อยละ)	ปี 2555 (ร้อยละ)	ปี 2556 (ร้อยละ)
รายจ่ายแผนงานบริหารทั่วไปต่อรายจ่ายจริง	16.81	19.26	17.39	18.35	17.39
รายจ่ายแผนงานการรักษาความสงบภายในต่อรายจ่ายจริง	3.84	4.46	4.45	4.90	3.96
รายจ่ายแผนงานการศึกษาต่อรายจ่ายจริง	31.12	16.57	15.87	18.49	32.59
รายจ่ายแผนงานสาธารณสุขต่อรายจ่ายจริง	4.58	5.78	5.72	5.22	4.10
รายจ่ายแผนงานสังคมสงเคราะห์ต่อรายจ่ายจริง	3.06	1.21	1.07	1.19	0.69
รายจ่ายแผนงานเคหะและชุมชนต่อรายจ่ายจริง	27.23	35.32	35.61	37.07	27.88
รายจ่ายแผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชนต่อรายจ่ายจริง	1.71	1.42	1.22	0.70	0.55
รายจ่ายแผนงานศาสนาวัฒนธรรมและนันทนาการต่อรายจ่ายจริง	3.36	3.99	8.45	4.53	3.55
รายจ่ายแผนงานอุตสาหกรรมและการโยธาต่อรายจ่ายจริง	2.88	3.45	3.29	3.74	2.59
รายจ่ายแผนงานการพาณิชย์ต่อรายจ่ายจริง	1.17	1.50	1.14	1.14	1.41
รายจ่ายแผนงานงบกลางต่อรายจ่ายจริง	4.24	7.04	5.79	4.67	5.29

ในปีงบประมาณ 2556 สัดส่วนรายจ่ายตามแผนงานต่อรายจ่ายจริง (ไม่รวมรายจ่ายพิเศษ) ที่มีอัตรา ร้อยละสูงสุด ได้แก่ แผนงานการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 32.59 โดยจะสังเกตได้ว่ามีสัดส่วนเพิ่มขึ้นสูงมาก เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา ตัวแปรสำคัญ คือ เงินอุดหนุนสำหรับสนับสนุนการจัดการศึกษา (เงินเดือนครู และค่าจ้างประจำ) เนื่องจากในปีที่ผ่านมาเงินเดือนครู และค่าจ้างประจำ จะมีลักษณะเป็นเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ไม่ต้องนำมาตั้งในงบประมาณรายจ่ายประจำปี แต่ในปีงบประมาณ 2556 แนวทางหนังสือสั่งการแจ้งให้นำกลับมาตั้งในงบประมาณรายจ่ายประจำปี มีลักษณะเป็นเงินอุดหนุนทั่วไป (ตามภารกิจถ่ายโอนเลือกทำ) จึงทำให้แผนงานการศึกษามีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

รองลงมา ได้แก่ แผนงานเคหะและชุมชน คิดเป็นร้อยละ 27.88 เนื่องจากเทศบาลได้จัดสรรงบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในเขตเทศบาลนครลำปางจำนวนหลายรายการ อาทิเช่น ก่อสร้างปรับปรุงสัญญาณไฟจราจร ก่อสร้างปรับปรุงถนนและท่อระบายน้ำ ปรับปรุงภูมิทัศน์สวนสาธารณะ เป็นต้น ตลอดจนการปรับปรุงอาคารสถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้มีสภาพที่ดี มีความพร้อมในการให้บริการแก่ประชาชน

3. ดุลการคลัง

ในปีงบประมาณ 2556 เทศบาลมีงบประมาณเกินดุลรวมทั้งสิ้น จำนวน 116.97 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 20.48 ของรายจ่ายทั้งหมด โดยเกินดุลการคลังในงบประมาณ จำนวน 137.26 ล้านบาท และขาดดุลการคลังนอกงบประมาณ (รวมรายจ่ายจากเงินสะสม) จำนวน 20.29 ล้านบาท ทั้งนี้ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2553 เป็นต้นมา เทศบาลมีดุลการคลังรวมเกินดุล เนื่องจากรายได้ในงบประมาณสูงกว่ารายจ่าย ประกอบกับเทศบาลมีการใช้จ่ายจากเงินสะสมลดลง โครงการก่อสร้างต่าง ๆ ที่ได้รับอนุมัติให้จ่ายจากเงินสะสมก็ลดลงเช่นกัน ส่วนมากเทศบาลจะนำเงินสะสมมาจ่ายเป็นค่ารักษาพยาบาลของผู้มีสิทธิเบิกได้ตามระเบียบฯ สาเหตุจากการตั้งงบประมาณไว้ไม่เพียงพอแก่การใช้จ่าย ซึ่งไม่สามารถคาดการณ์ค่ารักษาพยาบาลได้ โดยในปีงบประมาณ 2553 เทศบาลมีการใช้จ่ายจากเงินสะสม จำนวน 19.92 ล้านบาท ปีงบประมาณ 2554 จำนวน 25.28 ล้านบาท ปีงบประมาณ 2555 จำนวน 36.29 ล้านบาท และปีงบประมาณ 2556 จำนวน 20.29 ล้านบาท โดยจะสังเกตได้ว่าในปีงบประมาณ 2556 เทศบาลมีการใช้จ่ายจากเงินสะสมลดลงจากปีที่ผ่านมา จำนวน 16.00 ล้านบาท

ตารางที่ 10 ดุลการคลัง

รายการ	ปี 2552 (บาท)	ปี 2553 (บาท)	ปี 2554 (บาท)	ปี 2555 (บาท)	ปี 2556 (บาท)
1. ดุลการคลังในงบประมาณ (1 = 1.1-1.2)	24,560,645.92	54,581,351.55	69,983,729.41	57,378,399.07	137,262,428.28
1.1 รายได้	384,514,696.91	334,990,668.24	378,539,693.60	386,299,106.96	560,206,405.47
1.2 รายจ่าย	359,954,050.99	280,409,316.69	308,550,964.20	328,920,707.89	422,943,977.19
2. ดุลการคลังนอกงบประมาณ (ไม่รวมรายจ่ายจากเงินสะสม) (2 = 2.1-2.2)	627,774.64	-6,830.00	0.00	0.00	0.00
2.1 รายได้เงินอุดหนุนที่กำหนดวัตถุประสงค์และรายได้เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ	50,430,668.19	145,110,020.45	159,064,306.86	179,352,454.53	127,949,804.78
2.2 รายจ่ายเงินอุดหนุนที่กำหนดวัตถุประสงค์และรายจ่ายเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ	49,802,893.55	145,116,850.45	159,064,306.86	179,352,454.53	127,949,804.78
3. ดุลการคลังนอกงบประมาณ (รวมรายจ่ายจากเงินสะสม) (3 = 2-3.1)	-78,422,341.13	-19,925,244.08	-25,284,788.31	-36,287,417.44	-20,288,080.13
3.1 รายจ่ายจากเงินสะสม	79,050,115.77	19,918,414.08	25,284,788.31	36,287,417.44	20,288,080.13
4. ดุลการคลัง (ไม่รวมรายจ่ายจากเงินสะสม) (4 = 1+2)	25,188,420.56	54,574,521.55	69,988,729.41	57,378,399.07	137,262,428.28
5. ดุลการคลัง (รวมรายจ่ายจากเงินสะสม) (5 = 1+3)	-53,861,695.21	34,656,107.47	44,703,941.10	21,090,981.63	116,974,348.15
6. รายได้สูงกว่ารายจ่าย (ในงบประมาณ) (ร้อยละ)	6.82	19.46	14.97	17.44	32.45
7. รายได้สูงกว่ารายจ่าย (ในงบประมาณ+นอกงบประมาณ ไม่รวมเงินสะสม) (ร้อยละ)	6.15	12.83	11.17	11.29	24.92
8. รายได้สูงกว่ารายจ่าย (ในงบประมาณ+นอกงบประมาณ รวมเงินสะสม) (ร้อยละ)	-11.02	7.78	6.86	3.87	20.48

4. หนี้สินและภาระหนี้

จากงบหนี้สิน พบว่า ณ สิ้นปีงบประมาณ 2556 เทศบาลมียอดหนี้สินคงค้าง จำนวน 81.41 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 19.25 ของรายจ่ายตามงบประมาณ และภาระหนี้สิน จำนวน 1.86 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.44 ของรายจ่ายตามงบประมาณ (ตารางที่ 11) สำหรับรายละเอียดหนี้สินของเทศบาล มีจำนวน 3 โครงการ ได้แก่ เงินกู้กองทุนพัฒนาเมืองในภูมิภาคเพื่อก่อสร้างห้องสมุดประชาชน มีหนี้สินคงค้าง จำนวน 3.33 ล้านบาท และเงินกู้ ก.ส.ท จำนวน 2 โครงการ ได้แก่ โครงการก่อสร้างและปรับปรุงตลาดเทศบาล 3 (ตลาดรัชฎา) มีหนี้สินคงค้าง จำนวน 0.64 ล้านบาท และโครงการก่อสร้างตลาดสดเทศบาล 1 (ตลาดหลักเมืองใหม่) มีหนี้สินคงค้าง จำนวน 77.44 ล้านบาท (ตารางที่ 12)

ทั้งนี้ เมื่อคาดการณ์ในปีงบประมาณ 2557 เทศบาลมีภาระหนี้สินที่จะต้องชำระ รวมทั้งสิ้นจำนวน 9.48 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากต้องเริ่มชำระหนี้เงินต้นและดอกเบี้ย ให้แก่ ก.ส.ท. ในโครงการก่อสร้างตลาดสดเทศบาล 1 (ตลาดหลักเมืองใหม่) ซึ่งเป็นการจ่ายชำระปีแรก จำนวน 7.90 ล้านบาท

ตารางที่ 11 หนี้สินและภาระหนี้

รายการ	ปี 2552 (บาท)	ปี 2553 (บาท)	ปี 2554 (บาท)	ปี 2555 (บาท)	ปี 2556 (บาท)
หนี้สินคงค้าง	9,516,554.00	8,130,554.00	6,744,554.00	5,358,554.00	81,411,554.00
หนี้สินคงค้างต่อรายจ่าย ตามงบประมาณ (ร้อยละ)	2.64	2.90	2.19	1.63	19.25
ภาระหนี้สิน	1,804,120.00	1,761,962.00	1,709,830.00	1,667,663.00	1,863,418.00
- คินเงินต้น	1,386,000.00	1,386,000.00	1,386,000.00	1,386,000.00	1,386,000.00
- รายจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้	418,120.00	375,962.17	323,830.13	281,663.04	477,417.16
ภาระหนี้สินต่อรายจ่าย ตามงบประมาณ (ร้อยละ)	0.50	0.63	0.55	0.51	0.44

ตารางที่ 12 รายการหนี้สินและภาระหนี้

รายการ	สัญญา เลขที่	ปีที่สิ้นสุด สัญญา	เงินต้นค้างชำระ				
			ปี 2552 (บาท)	ปี 2553 (บาท)	ปี 2554 (บาท)	ปี 2555 (บาท)	ปี 2556 (บาท)
1. เงินกู้จากธนาคารออมสิน (กองทุนพัฒนาเมืองในภูมิภาค) เพื่อก่อสร้างห้องสมุดประชาชน จำนวน 9,264,554 บาท กำหนดระยะเวลาการกู้ยืม 15 ปี โดยมีระยะเวลาปลอดหนี้เงินกู้ 3 ปี นับตั้งแต่วันเบิกเงินกู้งวดแรก อัตราดอกเบี้ยคงที่ร้อยละ 6.10 ต่อปี	11/2545 ลงวันที่ 31 พ.ค. 2545	ปีงบประมาณ 2560	6,296,554	5,554,554	4,812,554	4,070,554	3,328,554
2. เงินกู้กองทุนส่งเสริมกิจการ เทศบาล (ก.ส.ท.) เพื่อก่อสร้าง และปรับปรุงตลาดเทศบาล 3 (ตลาดรัชฎา) จำนวน 6,440,000 บาท กำหนดระยะเวลาส่งใช้คืน ภายในกำหนด 10 ปี นับตั้งแต่ ได้รับเงินกู้ครบถ้วนตามสัญญาแล้ว	1848/42/2546 ลงวันที่ 24 มิ.ย. 2546	ปีงบประมาณ 2557	3,220,000	2,576,000	1,932,000	1,288,000	644,000
3. เงินกู้กองทุนส่งเสริมกิจการ เทศบาล (ก.ส.ท.) เพื่อก่อสร้าง ตลาดสดเทศบาล 1 (ตลาด หลักเมืองใหม่) พร้อมครุภัณฑ์ ระยะเวลา 10 ปี นับตั้งแต่ได้รับ เงินกู้ครบถ้วนตามสัญญาแล้ว (รับเงินกู้ครบถ้วนในปีงบประมาณ 2556 วันที่ 23 พ.ย. 55)	732/56/2553 ลงวันที่ 9 ก.พ. 2553	ปีงบประมาณ 2566					77,439,000
รวม			9,516,554	8,130,554	6,744,554	5,358,554	81,411,554

5. เงินสะสม

จากข้อมูลยอดเงินสะสม (ตารางที่ 13) แสดงให้เห็นว่าในปีงบประมาณ 2556 เทศบาลมียอดเงินสะสมรวม (ไม่รวมทุนสำรอง) จำนวน 348.91 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณที่ผ่านมา จำนวน 68.15 ล้านบาท มีอัตราการเพิ่มขึ้นร้อยละ 24.27 เป็นเงินฝาก ก.ส.ท. จำนวน 84.82 ล้านบาท เมื่อหักภาระผูกพันและการกันสำรองแล้ว จะเหลือเงินสะสมที่สามารถจ่ายได้ ณ วันที่ 30 กันยายน 2556 จำนวน 246.15 ล้านบาท ทั้งนี้ หากเทศบาลมีความประสงค์จะใช้จ่ายจากเงินสะสม จะต้องกันเงินไว้ใช้จ่ายสำหรับรายจ่ายประจำที่ต้องจ่ายตามระเบียบฯ เป็นรายเดือน เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง ฯลฯ รวมถึงรายจ่ายที่จำเป็นกรณีฉุกเฉิน

ตารางที่ 13 เงินสะสม

รายการ	ปี 2552 (บาท)	ปี 2553 (บาท)	ปี 2554 (บาท)	ปี 2555 (บาท)	ปี 2556 (บาท)
1. เงินสะสมรวม (ไม่รวมทุนสำรอง)	198,308,828.37	225,091,449.31	262,138,848.32	280,765,979.05	348,914,597.90
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	-20.33	13.51	16.46	7.11	24.27
หัก 1.1 เงินฝาก ก.ส.ท.	69,470,443.11	71,354,424.33	75,593,251.90	80,704,796.52	84,817,844.73
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	4.50	2.71	5.94	6.76	5.10
หัก 1.2 เงินสะสมรูปแบบอื่นๆ	18,185,281.80	13,556,281.09	12,350,831.14	13,607,957.76	17,950,049.94
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	77.60	-25.45	-8.89	10.18	31.91
1.3 ยอดเงินที่อนุมัติให้ จ่ายขาดเงินสะสมแล้ว (แต่ยังไม่ได้ เบิกจ่าย) (1.3 = 1.-1.1-1.2-1.4)	22,466,816.00	23,498,592.18	24,484,382.00	16,596,400.00	0.00
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	-70.48	4.59	4.20	-32.22	-100.00
1.4 เงินสะสมที่สามารถจ่ายได้ (1.4 = 1.-1.1-1.2-1.3)	88,186,287.46	116,682,151.71	149,710,383.28	169,856,824.77	246,146,703.23
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	-8.22	32.31	28.31	13.46	44.91
2. ทุนสำรองเงินสะสม (25% ของเงินที่ตกเป็นเงินสะสม)	106,707,751.94	120,869,622.33	132,565,029.68	152,754,241.95	187,069,849.02
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	1.84	13.27	9.68	15.23	22.46

6. ความเห็นและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- เทศบาลควรแสวงหาแหล่งรายได้ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น ควรมีการทบทวนเทศบัญญัติเกี่ยวกับจัดเก็บค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต อาจมีการปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมให้มีความสอดคล้องกับต้นทุนของการให้บริการ เพื่อเพิ่มสัดส่วนของรายได้ที่จัดเก็บเองให้สูงขึ้น โดยในส่วนของรายได้จากภาษีควรมีการประชาสัมพันธ์เชิงรุก ควรเพิ่มช่องทางการยื่นแบบแสดงรายการภาษี การให้บริการชำระภาษีผ่านธนาคารอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเครือข่ายในการขอความร่วมมือ และการให้ความร่วมมือเมื่อได้รับการร้องขอจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการพัฒนาเพิ่มศักยภาพในการจัดเก็บรายได้ให้มีประสิทธิภาพ มีการติดตามเร่งรัดการจัดเก็บภาษีอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ในส่วนของค่าธรรมเนียม ควรมีการออกสำรวจภาคสนาม เพื่อให้ได้ผู้ชำระค่าธรรมเนียมครอบคลุมและทั่วถึง

- เทศบาลควรให้การสนับสนุนการลงทุนของภาคเอกชน โดยอำนวยความสะดวกทั้งในเรื่องของการดำเนินการตามกฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ การบริการด้านสาธารณูปโภค การให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนการเพิ่มเครือข่ายและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ประกอบการ เช่น การเชิญให้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมของเทศบาล การรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะ เป็นต้น รวมถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการให้ความร่วมมือชำระภาษี ค่าธรรมเนียม ฯลฯ ซึ่งเป็นผลทำให้เทศบาลมีรายได้จากภาษีเพิ่มมากขึ้น

- เทศบาลควรปรับลดรายจ่ายประจำที่ไม่มีความจำเป็นต้องจ่าย โดยพิจารณาจากสถิติข้อมูลการใช้จ่ายงบประมาณ ตลอดจนควรรณรงค์ให้บุคลากรมีการใช้วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้โดยประหยัดตามความจำเป็นอย่างเต็มประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ควรให้ความสำคัญกับโครงการที่ดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเป็นลำดับแรก โครงการที่สามารถเสริมสร้างเพิ่มพูนรายได้ให้กับประชาชน โครงการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร และการให้บริการของเทศบาล โดยคำนึงถึงความคุ้มค่า ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ภายใต้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด

กองวิชาการและแผนงาน ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ งานจัดทำงบประมาณ

0-5423-7237 ต่อ 7410, 7411 www.lampangcity.go.th